

Asia C-711/22

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

18.11.2022

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Sąd Najwyższy (ylin tuomioistuin, Puola)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

26.5.2022

Kantaja:

Advance Pharma sp. z o.o.

Vastaaja:

Skarb Państwa - Główny Inspektor Farmaceutyczny

Pääasian kohde

Kysymys siitä, voidaanko siviilioikeudellinen asia, jossa on annettu lainvoimainen tuomio, ottaa uudelleen käsiteltäväksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion perusteella – Tehokas oikeussuoja tuomioistuimessa

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden tulkinta, erityisesti perusoikeuskirjan 47 artikla ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 ja 2 kohta; SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymys

Kun otetaan huomioon perusoikeuskirjan 47 artikla, luettuna yhdessä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa, onko joidenkin unionin jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä säädetty oikeussuojakeino – eli mahdollisuus hakea sellaisen oikeusriidan ottamista uudelleen käsiteltäväksi, jossa on annettu lainvoimainen tuomio, siitä syystä, että Euroopan

ihmisoikeustuomioistuin on antanut tuomion, jossa todetaan, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisia vaatimuksia on rikottu – olennainen osa tehokasta oikeussuojaa tuomioistuimessa koskevaa oikeutta siviilioikeudellisissa asioissa, kun jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä säädetään toisesta oikeussuojakeinosta, jolla voidaan suojata asianosaisen oikeuksia tuomioistuimessa, kun oikeudenkäynti on päättynyt ja siinä on annettu lainvoimainen tuomio?

Unionin oikeuden säännökset, joihin on viitattu

Euroopan unionista tehty sopimus: 19 artikla

Euroopan unionin perusoikeuskirja: 47 artikla

Kansallisen oikeuden säännökset, joihin on viitattu

2.4.1997 annettu Puolan tasavallan perustuslaki (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej; Dz. U 1997, nro 78, järjestysnumero 483): 45 ja 77 §

17.11.1964 annettu laki – Siviiliprosessilaki (Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego; konsolidoitu teksti: Dz. U. 2021, järjestysnumero 1805): 399, 400, 401, 401¹, 403, 404, 405, 406, 407, 408 ja 410 §

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

Sąd Okręgowy w Warszawie (Varsovan alueellinen tuomioistuin, Puola) hylkäsi 8.2.2016 antamallaan tuomiolla Advance Pharma sp. z o.o:n (jäljempänä kantaja) nostaman kanteen, jossa se vaati, että Skarb Państwa - Głównego Inspektora Farmaceutycznego w Warszawie (Puolan valtio – Valtion lääkevalvontaviranomainen, Varsova) velvoitettaisiin maksamaan sille 37 242 220,00 PLN vahingonkorvausta. Kantaja haki muutosta tähän tuomioon valituksella, jonka Sąd Apelacyjny w Warszawie hylkäsi 30.10.2017 antamallaan tuomiolla. Tämän jälkeen kantaja kääntyi Sąd Najwyższy (ylin tuomioistuin, Puola; jäljempänä myös SN) puoleen kassaatiovalituksella, joka päätettiin ottaa tutkittavaksi ja jonka Sąd Najwyższy tämän jälkeen hylkäsi 25.3.2019 antamallaan tuomiolla.

Tämän jälkeen Advance Pharma sp. z o.o. valitti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen ja väitti, että Sąd Najwyższy 25.3.2019 antaman tuomion antamiseen osallistui ihmisiä, joita ei voida pitää riippumattomina ja puolueettomina tuomareina, koska heidän nimittämiseensä osallistui Krajowa Rada Sądownictwa (kansallinen tuomarineuvosto, Puola), jonka jäseniä oli nimitetty virheellisesti, kun otetaan huomioon Puolan perustuslain, Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja perussopimusten mukaiset vaatimukset. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin antoi 3.2.2022 tuomion Advance Pharma Sp. z o. o. v.

Puola (valitusnumero 1469/20), jossa se katsoi, että asiassa oli rikottu ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaletta, koska seitsemän Izba Cywilna SN:n (SN:n siviiliasioita käsittelevä jaosto) tuomaria, joista kolme antoi ratkaisun yhtiön kassaatiovalitusasiassa, oli nimitetty nimitysmenettelyssä, joka oli niin vakavalla tavalla Euroopan ihmisoikeussopimuksen vastainen, että nimitysmenettelyn virheillä loukattiin yhtiöllä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen nojalla olevan sen oikeuden keskeistä sisältöä, jonka mukaisesti sillä on oikeus saada asiansa käsitellyksi laillisesti perustetussa tuomioistuimessa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin katsoi myös, että Izba Cywilna SN:n kokoonpano, joka antoi asiassa ratkaisun, ei ollut ”laillisesti perustettu tuomioistuin”.

Tämän jälkeen Advance Pharma Sp. z o. o. toimitti 2.5.2022 kanteen, jossa se viittasi edellä mainittuun Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioon ja vaati, että Sąd Najwyższy ottaa uudelleen tutkittavaksi asian, joka oli tullut vireille kassaatiovalituksella ja jossa oli annettu ratkaisu Sąd Najwyższyn 25.3.2019 antamalla lainvoimaisella tuomiolla.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

Nyt käsiteltävässä asiassa kantaja kiistää, että kanne olisi hylättävä, ja esittää perusteluinaan muun muassa, että kansalaisilta ja muilta oikeudenkäynnin asianosaisilta ei voida evätä tehokasta oikeussuojaa tuomioistuimessa sillä perusteella, että laissa ei ole säädetty mahdollisuudesta ottaa asia uudelleen käsiteltäväksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen antaman tuomion antamisen jälkeen.

Lyhyt kuvaus ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 1 Siviiliasian ottaminen uudelleen tutkittavaksi on erityinen väline, jolla pyritään poistamaan oikeuskäytännöstä virheelliset tuomiot, joka muodostaa poikkeuksen lainvoimaisuuden periaatteesta ja siviiliasian oikeudenkäynnin asianosaisten saavutettujen oikeuksien suojasta ja jonka perusteella asianosaisella on mahdollisuus riitauttaa lainvoimainen tuomio. Tämän oikeudellisen rakenteen poikkeuksellisuus liittyy sen seuraukseen, jona on heikentää siviiliasioissa annettujen lainvoimaisten tuomioiden pysyvyyttä. Asian käsitteleminen uudelleen on perusteltua silloin, kun aineellisen ratkaisun käsittävän tuomion lainvoimaiseksi tuleminen jälkeen ilmenee erityisiä seikkoja, jotka osoittavat, että tuomio on oikeusvaltioperiaatteen vastainen, koska oikeudenkäynnin aikana tai oikeudenkäynnin lopuksi annetussa ratkaisussa on tehty virhe.
- 2 Lainkäyttö tuomioistuimessa on oikeusturvan takeena tarkkaan säädeltyä, mikä tarkoittaa, että tuomioistuimissa voidaan tutkia ainoastaan sellaiset menettelylliset toimet, joista säädetään nimenomaisesti laissa. Ylimääräisen muutoksenhakukeinon käytön prosessuaalisen perusteen tai tämän jälkeen

kyseisen muutoksenhaun perusteella annetun tuomion edellytysten täyttämisestä on todettava, että minkäänlaiselle mielivallalle ei ole sijaa (seitsemän tuomarin kokoonpanossa annettu SN:n määräys 30.11.2010, III CZP 16/10). Näin ollen siviiliasia voidaan ottaa uudelleen käsiteltäväksi vain laissa säädetyissä tapauksissa. Asian uudelleen käsittelemistä koskevan kanteen tutkittavaksi ottaminen edellyttää Puolan prosessioikeudessa, että se perustuu johonkin laissa tyhjentävästi luetelluista perusteista, ja asian käsitteleminen uudelleen edellyttää, että asiaan todella liittyy tällainen peruste. Tästä oikeussuojakeinosta on säädetty tarkasti määriteltyjen vakavien menettelyvirheiden varalta.

- 3 Puolan siviiliprosessilaissa ei säädetä, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio, mukaan lukien tuomio, jossa todetaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen rikkominen, olisi oikeudellinen peruste ottaa siviilioikeudellinen asia, jonka käsittelyn lopuksi on annettu lainvoimainen tuomio, uudelleen käsiteltäväksi. Asian uudelleen käsittelemisen perustetta ei voida johtaa säännöksistä niiden laajan tulkinnan tai analogian perusteella. Perustetta, jonka nojalla menettely voidaan aloittaa uudelleen, ei voida johtaa tulkitsemalla säännöksiä laajasti tai soveltamalla niitä analogisesti. SN katsoi 30.11.2010 antamassaan ratkaisussa (III CZP 16/10), että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen lopullinen tuomio, jossa todetaan, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa taattua oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin tuomioistuimessa on loukattu, ei ole Puolan prosessioikeudessa peruste siviilioikeudellisen asian uudelleen käsittelemiselle.
- 4 Kun lainsäätäjät ei ole säätänyt mahdollisuudesta käsitellä asia uudelleen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion antamisen jälkeen, asian uudelleenkäsitteilylle ei yleensä ole normatiivista perustetta, varsinkin, kun asianosainen voi hakea oikeussuojaa tuomioistuimessa muun oikeussuojakeinon avulla. Tällaisilla muilla oikeussuojakeinoilla taataan asianosaisen mahdollisuus turvata oikeutettu intressinsä. Kun tulkitaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa taattua oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, huomioon on siis otettava oikeusvarmuuden periaate, johon oikeusvoima (*res iudicata*) perustuu. Tästä näkökulmasta ei ole sallittua tutkia tai ratkaista uudelleen asiaa, jossa on jo annettu lainvoimainen ratkaisu. Tästä syystä maissa, joiden oikeusjärjestyksessä ei ole mahdollisuutta ottaa asia uudelleen käsiteltäväksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen antaman tuomion perusteella, on säädetty muista oikeussuojakeinoista, joiden avulla voidaan vaihtoehtoisesti korjata asiantila (*restitutio in integrum*).
- 5 Puolan lainsäädännössä säädetään korvausmekanismista, ja asianosainen, jonka oikeuksia on loukattu siviilioikeudellisessa oikeudenkäynnissä ja jonka oikeuksien loukkaaminen on tämän jälkeen todettu Euroopan ihmisoikeussopimuksen tuomiossa, voi kyseisen tuomioistuimen tuomion jälkeen käyttää tätä mekanismia ja esimerkiksi nostaa tästä vahingonkorvauskanteen Skarb Państwa vastaan. Puolan oikeudessa periaatteita, jotka koskevat mahdollisuutta vedota vahingonkorvausvastuuseen, on lisäksi täsmennetty Trybunał Konstytucyjny (perustuslakituomioistuin, Puola) 22.9.2015 asiassa SK 21/14 antamassa

tuomiossa, jossa Trybunał Konstytucyjny totesi muun muassa, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiota voidaan pitää aikaisempaan asiaa koskevana tuomiona, jonka perusteella voidaan vedota vahingonkorvausvastuuseen yleisten periaatteiden nojalla. Puolan oikeudessa saavutetaan tällä tavalla oikeusvoiman loukkaamattomuutta ja osapuolten välisten siviilioikeudellisten suhteiden suoja koskeva tavoite ja varmistetaan samalla osapuolten mahdollisuus saada asianmukainen korvaus.

- 6 Kun otetaan huomioon se, että – kuten edellä on mainittu ja kuten voidaan todeta – Puolan oikeusjärjestyksessä ei ole säännöksiä, joiden perusteella asia voitaisiin ottaa uudelleen käsiteltäväksi, tuomioistuinten rooli korostuu. Niiden tehtävänä on nimittäin varmistaa, että vahinkoa kärsineellä on muita, vaihtoehtoisia keinoja korjata oikeuksiensa loukkaaminen, kunhan tämä muotoilee vaatimuksensa asianmukaisesti. Tätä taustaa vasten on kuitenkin mahdollista kuvitella muun muassa tilanne, jossa niissä unionin jäsenvaltioissa, joiden oikeusjärjestyksessä ei ole oikeusperustaa siviilioikeudellisen asian uudelleen käsittelemiselle Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion perusteella, muutettaisiin käytäntöä muuttamalla sitä, miten asian uudelleen käsittelemistä koskevia säännöksiä tulkitaan, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Kuten voidaan todeta, tämän suuntaiseen kehitykseen viittaa *tiettyjen asioiden uudelleen tutkimisesta tai käsittelyn jatkamisesta kansallisella tasolla Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden johdosta* (19.1.2000 hyväksytty) *ministerikomitean jäsenvaltioille kohdistama suositus nro Rec(2000)2* ja Euroopan neuvostossa laadittu raportti: *Reopening of Domestic Judicial Proceedings Following the European Courts Judgements*, Strasbourg 2022, <https://www.coe.int/execution>). Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo kuitenkin, että tällainen edellyttäisi uutta oikeudellista perustaa (unionin kontekstissa esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomiota), jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voisi katsoa, että tällä hetkellä voimassa olevia kansallisia prosessioikeudellisia säännöksiä on tulkittava sen suuntaisesti, että mahdollisuus siviilioikeudellisen asian uudelleen käsittelemiseen on olemassa.
- 7 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä on epäselvää, voidaanko vaatimusta siitä, että oikeusjärjestykseen on otettava mahdollisuus käsitellä siviilioikeudellinen asia uudelleen, perustella myös eurooppaoikeudella. Yhteisöjen tuomioistuin hahmotteli tällaista tulkintalinjaa, kun se viittasi velvollisuuteen ottaa käyttöön mekanismeja, joiden avulla voitaisiin riitauttaa lopulliset kansalliset ratkaisut, joilla on loukattu perusoikeuksia, mikä saattaa viitata siihen, että unionin oikeutta jatkossa kehitetään tähän suuntaan (tuomio 11.12.2007, *Skoma-Lux s.r.o v. Celní reditelství Olomouc*, C-161/06, [ECLI:EU:C:2007:773], 71–73 kohta). Unionin tuomioistuin on kuitenkin todennut toisessa tuomiossaan, ettei unionin oikeus edellytä unionin oikeuden vastaisiksi osoittautuneiden lainvoimaisten tuomioiden uudelleentarkastelua (tuomio 29.7.2019, *Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe v. Fővárosi Törvényszék*, C-620/17, [ECLI:EU:C:2019:630], 81 ja 88 kohta).

- 8 Kansalliset prosessioikeudelliset säännökset, joissa säädetään mahdollisuudesta ottaa asia uudelleen käsiteltäväksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion perusteella, voivat – kuten usein on todettu – osoittautua käytännössä kyseenalaisiksi, koska niiden mahdollisten perusteiden luettelossa, joiden perusteella asia voidaan ottaa uudelleen käsiteltäväksi, on otettava huomioon oikeusvarmuuden periaate ja se, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisen vaatimuksen rikkominen johtuu useimmiten siitä, että kansallinen tuomioistuin on tulkinnut kansallista lainsäädäntöä tavalla, joka poikkeaa siitä, miten Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräyksiä on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tulkittava. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa ainoastaan määritellään oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevat eurooppalaiset vaatimukset, eikä kyseisessä kappaleessa ole tarkoitus määritellä pysyviä konkreettisia lainvastaisuuksia, joita voidaan mahdollisesti käyttää perusteena ottaa asia uudelleen käsiteltäväksi.
- 9 Asian ottamista uudelleen käsiteltäväksi koskevan kanteen tarkoituksena ei myöskään ole kansallisten tuomioistuinten oikeuskäytäntöjen yhdenmukaistaminen. Tällaisen oikeusperustan ottaminen unionin jäsenvaltioiden siviiliprosessioikeuteen olisi kuitenkin askel tähän suuntaan, mitä ei voida edellyttää Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen toimivallan perusteella ja millä saatettaisiin loukata mm. Euroopan unionin tuomioistuimen toimivaltaa. Toisin sanoen on niin, että jos sovellettaisiin vaatimusta siitä, että unionin jäsenvaltioissa siviilioikeudellinen asia on otettava uudelleen käsiteltäväksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen siitä antaman tuomion perusteella, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioille annettaisiin tosiasiallisesti huomattavasti suurempi merkitys kuin kyseisen tuomioistuimen Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukainen toimivalta edellyttää.
- 10 On myös huomattava, että käytännössä Euroopan ihmisoikeussopimuksen rikkomiset perustuvat ennen kaikkea kansallisen lain säännöksiin, jotka eivät sovi yhteen Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimella ei tosin ole toimivaltaa tutkia kansallisten lakien yhteensopivuutta Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa, mutta käytännössä tällaista valvontaa harjoitetaan välillisesti. Kyseistä kansallista lainsäädäntöä voidaan siis joutua muuttamaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisten vaatimusten takaamiseksi. Jos kansallinen tuomioistuin on kuitenkin soveltanut kansallisia säännöksiä oikein, näyttää siltä, että asiaa ei ole käsiteltävä uudelleen. Asian ottamista uudelleen käsiteltäväksi koskevan kanteen tarkoituksena ei nimittäin ole myöskään esimerkiksi kansallisen oikeusjärjestyksen muuttaminen Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaiseksi. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ei ota kantaa siihen, ovatko tietyt kansalliset oikeussäännöt Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaisia, vaan se tutkii Euroopan ihmisoikeussopimukseen liittyneen valtion toimintaa kokonaisuudessaan siitä näkökulmasta, onko ihmisoikeussopimuksen mukaisia vaatimuksia (ihmisoikeuksia) rikottu.

- 11 Kuten on käynyt ilmi, nämä seikat on otettava huomioon, kun kansallisessa lainsäädännössä laaditaan luettelo perusteista asian käsittelemiselle uudelleen. Yleisesti ottaen on kuitenkin niin, että siviiliasian uudelleen käsittelyä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen antaman ratkaisun jälkeen koskeva problematiikka näyttää tältä osin kuuluvan ennen kaikkea kansallisen oikeusjärjestyksen ja kansallisten menettelysääntöjen soveltamisalaan, ja kyseiset menettelysäännöt voivat olla erilaisia eri jäsenvaltioissa valtioiden eri perinteiden ja tarpeiden vuoksi. Siviilioikeudellisissa asioissa, joissa on mukana myös oikeudellisen tilanteensa osalta lainvoimaisiin ratkaisuihin luottavia muita asianosaisia kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen valittanut asianosainen, joka vaatii sitä toteamaan, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaista vaatimusta on rikottu lainvoimaiseen ratkaisuun päättyneessä kansallisessa tuomioistuinmenettelyssä, annettujen ratkaisujen pysyvyys tukee pikemminkin näkemystä, jonka mukaan asian käsitteleminen uudelleen ei ole olennainen osa oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan tuomioistuimessa. Lainvoimaisten tuomioiden pysyvyyttä siviiliasioissa koskevan periaatteen tarkoituksena on nimittäin suojella luottamusta unionin jäsenvaltion voimassa olevaan oikeusjärjestykseen ja taata asianosaisten saavutettujen oikeuksien suoja. Oikeussubjektit, jotka päättävät toiminnastaan tuomioistuimen antaman lainvoimaisen ratkaisun perusteella, ovat nimittäin saattaneet jo mukauttaa oikeudellista tilannettaan tavalla, joka ei sovi yhteen sen kanssa, että lainvoimainen tuomio mahdollisesti puretaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen annettua asiasta tuomion. Lainvoimalla turvataan yksityisten oikeudellinen tilanne. Myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on korostanut oikeuskäytännössään siviiliasiaissa annetun tuomioistuimen ratkaisun lainvoimaisuuden merkitystä ja tuomion oikeusvaikutuksia (vrt. tuomio 28.10.1999. *Brumarescu v. Romania* (valitusno 28342/95), 50 ja 62 kohta; tuomio 10.4.2001 *Sablon v. Belgia* (vautusno 36445/97), 86 kohta; tuomio 23.7.2003, *Ryabykh v. Venäjä* (valitusno 52854/99), 51 kohta ja tuomio 30.11.2010, *Urban v. Puola* (valitusno 2316/08), 66 kohta). Kuten oikeuskirjallisuudessa on todettu, Euroopan ihmisoikeustuomioistuin tulkitsee käsitettä ”oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin tuomioistuimessa” (josta määrätään Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa) Euroopan ihmisoikeussopimuksen johdannon valossa, ja kyseisen johdannon mukaan oikeusvaltioperiaate on olennainen osa sopimusvaltioiden yhteistä perintöä ja perinteitä. Oikeusvaltioperiaatteen perustuu mm. oikeusvarmuuden periaate, josta seuraa, että kukaan ei voi riitauttaa tuomioistuimen lainvoimaista ratkaisua, jolla asiassa on annettu lopullinen aineellinen ratkaisu. Oikeusvarmuuden periaate edellyttää siis sitä, että lainvoimaa tai oikeusvoimaa ei loukata. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin yhtyy tähän näkemykseen.
- 12 Näistä syistä ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että oikeussuojakeino, jolla annetaan mahdollisuus hakea sellaisen oikeusriidan ottamista uudelleen käsiteltäväksi, jossa on annettu lainvoimainen tuomio, siitä syystä, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on antanut tuomion, jossa todetaan, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisia vaatimuksia on rikottu, ei ole siviilioikeudellisissa asioissa olennainen osa oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan tuomioistuimessa, erityisesti, kun jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä

säädetään toisesta oikeussuojakeinosta, jolla voidaan suojata asianosaisen oikeuksia tuomioistuimessa, kun oikeudenkäynti on päättynyt ja siinä on annettu lainvoimainen tuomio. Siviilioikeudellisen asian uudelleen käsittelyn kaltainen oikeussuojakeino tilanteessa, jossa asiasta on annettu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio, on mahdollinen, mutta se, voidaanko tällaista oikeussuojakeinoa käyttää, ratkaistaan ennen kaikkea kansallisessa oikeusjärjestyksessä ja siinä säädettyjen menettelysääntöjen mukaan, jotka voivat olla erilaisia eri unionin jäsenvaltioissa yksittäisten valtioiden vaihtelevien perinteiden ja tarpeiden vuoksi. Se, että asianosaiselle taataan kansallisessa oikeusjärjestyksessä oikeussuojakeinot, joilla hän voi turvata oikeutensa tuomioistuimessa muuten kuin siten, että siviiliasia, jonka käsittely on päättynyt lainvoimaiseen tuomioon, otetaan uudelleen käsiteltäväksi, on riittävä tapa taata asianosaisen oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa, kun kyseistä oikeutta tulkitaan ottaen huomioon myös kyseisen unionin jäsenvaltion perustuslaintasoiset säännökset, mukaan lukien – Puolan tapauksessa – Puolan perustuslain 45 §:n 1 momentti.

- 13 Ennakkoratkaisukysymykseen annettavalla vastauksella on merkitystä asiassa annettavan ratkaisun kannalta, koska vastauksella poistetaan epävarmuus siitä, miten turvataan tehokas oikeussuoja tuomioistuimessa tilanteessa, jossa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on antanut tuomion, jossa todetaan, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisia vaatimuksia on rikottu siviiliasiaissa, jonka käsittely on päättynyt ja jossa unionin jäsenvaltion tuomioistuin on antanut lainvoimaisen tuomion. Tästä syystä on ensinnäkin ensin ratkaistava, voidaanko riita-asiaa ottaa uudelleen käsiteltäväksi tällaisessa tapauksessa, ja Euroopan unionin tuomioistuimen on ratkaistava, onko – kun otetaan huomioon perussopimusten mukaiset vaatimukset – oikeussuojakeino, jolla annetaan mahdollisuus hakea sellaisen oikeusriidan ottamista uudelleen käsiteltäväksi, jossa on annettu lainvoimainen tuomio, siitä syystä, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on antanut tuomion, jossa todetaan, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisia vaatimuksia on rikottu, olennainen osa oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan siviilioikeudellisissa asioissa, kun jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä säädetään toisesta oikeussuojakeinosta, jolla voidaan suojata asianosaisen oikeuksia tuomioistuimessa, kun oikeudenkäynti on päättynyt ja siinä on annettu lainvoimainen tuomio.